

Arbetsgång

Material: PLIBEL-formuläret, penna, papper för notering av tillkommande uppgifter samt ev. våg för bedömning av hanterade vikter.

Vid både procedur A och B är det angeläget att arbetstagaren/arbetstagarna deltar för att ge en allsidig belysning av arbetsprocedurer och övriga förhållanden.

A/ Procedur - exponeringsbedömning individärende

- Vid bedömning av misstänkt arbetsrelaterade besvär och skador går man till kolumnen för affekterad kroppsdel/ar. I kolumnen finns vita fält som horisontellt leder till högerspaltens frågor om förekomst av olika belastningsfaktorer. Denna lista tar endast upp belastningsrisker som dokumenterats i vetenskaplig litteratur. Beträffande grå fält har ingen sådan dokumentation påträffats.
- Frågorna i högerspalten som har bäring för just den kroppsdel som studeras besvaras med Ja eller Nej. Notering görs direkt i formuläret.
- Det finns dessutom sex olika faktorer (a-f) som skall vägas in oberoende av kroppsdel och om frågorna besvarats med Ja eller Nej

B/ Procedur – screening instrument

- Om det gäller screening för att identifiera belastningsergonomiska risker utgår man i stället från högerspaltens frågor och besvarar samtliga frågor 1-17
- Frågorna besvara med Ja eller Nej. Notering görs direkt i de vita fälten i formuläret. Beträffande grå fält har ingen sådan dokumentation påträffats.
- Det finns dessutom sex olika faktorer som skall vägas in oberoende av kroppsdel och om frågorna besvarats med Ja eller Nej.

För både procedur A och B gäller:

- När samtliga frågor besvarats skall faktorerna a-f vägas in för de faktorer som besvarats med ”Ja” eftersom de kan medföra att den skadliga inverkan ökar. Därefter görs en sammanfattande bedömning varvid eventuella begränsande, individuella förutsättningar och riskfaktorer som inte tagits upp i schemat bör tas med.
- Observera att PLIBEL är ett kvalitativt mått. Det är alltså inte antalet ja som är avgörande för risknivån utan helheten i bedömningen. En arbetssituation där 6 faktorer besvaras med Ja kan alltså innebära en högre risknivå att utveckla belastningsskada än en situation med 9 Ja-svar.

Fördjupad läsning

- ”A method assigned for the identification of ergonomic hazards – PLIBEL”, Applied Ergonomics, 1995; 26:199-211
- N. Stanton et al: Handbook of Human factors and ergonomics methods, kapitel 3. ISBN 0-415-28700-6. CRC Press. 2005
- W. Marras & W. Karwowski: Fundamentals and assessment tools for occupational ergonomics, kapitel 40. ISBN 0-8493-1937-4. Taylor and Francis. 2006.

Utvärdering av PLIBEL

PLIBELs kvaliteter har utvärderats utifrån befintlig litteratur i en nordisk studie där man undersökt befintliga observationsmetoder för belastningsergonomiska risker. Takala et al: ”Systematic evaluation of observational methods assessing biomechanical exposures at work”. Scand J Work Environ Health 2010;36(1):3-24. I denna studie konstateras följande:

Vad mäter PLIBEL?

Exponering	Magnitud/ Amplitud	Duration	Frekvens
Ställning	X		X
Rörelse			X
Yttre kraft	X		X
Vibration			
Kontakt krafter			

Metodens styrkor

- Generellt och enkelt screeningverktyg
- Innehåller ett brett spektra av risker

Metodens begränsningar

- Kvantifierar inte risken
- Ger inga åtgärdsnivåer
- Låg reliabilitet (”repeatability”) pga det subjektiva beslutet ja/nej

Exempel på arbetsområden där PLIBEL använts

- Brevbärare
- Kassörskor
- Slaktare
- Stensättare
- Dikesgrävare
- Lagerarbetare
- Träarbetare
- Sophämtare
- Tvätteriarbetare